

JÄMSTÄLLDHETSANALYS, Vackerby trädgårdsstad, 2016-08-11,

Vad är jämställdhet?

Jämställdhet är ett nationellt politiskt mål som slår fast att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter att forma samhället och sina egna liv.

Det politiska målet är konkretiserat i fyra delmål (prop 2005/06:155):

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Jämställdhetsanalysens syfte

Jämställdhetsanalysens är gjord i form av en checklista och syftar till att vara ett stöd för hur jämställdhetsaspekter kan integreras i planeringen av Vackerby trädgårdsstad. Den fysiska planeringen skapar förutsättningar för kvinnor och män att få en god boendemiljö och ett fungerande vardagsliv. För att den inte ska befästa strukturer för framtiden, måste den vara lyhörd för hur kvinnor och män vill både idag och i framtiden.

Trygghet och säkerhet

Trygghet handlar om att förhålla sig till upplevda risker och ska inte sammanblandas med säkerhet som istället handlar om reella risker, alltså hur säkert någonting faktiskt är. Upplevd risk och rädsla är subjektiv, svår att mäta och kan av den anledningen också vara svår att förhålla sig till. Otrygghet och rädsla innebär dock, i högre utsträckning än den reella risken att utsättas för brott, begränsningar och inskränkningar i många människors vardag. Otrygghet begränsar vår rörelsefrihet i offentliga miljöer, tryggare stadsmiljöer är ett viktigt led i strävan efter ökad jämställdhet.

Trygghet är en subjektiv upplevelse som skiljer sig från individ till individ. Faktorer såsom kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättningar och religionstillhörighet spelar in. Forskning visar entydigt att kön är den mest utslagsgivande faktorn för upplevdtrygghet. Kvinnor upplever otrygghet i betydligt högre grad än män och män i åldern 16-24 är den grupp som känner sig tryggast när de rör sig i våra städer, trots att de statistiskt sett är den mest brottsutsatta gruppen. (Om utsatthet, trygghet och förtroende, NTU 2011 och Plats för trygghet, Boverket 2010)

Fråga	Ja	Nej	Kommentar
1. Är gång-, cykel- och motionsslingor utformade och planlagda så att de är säkra alla tider på dygnet (t.ex. finns belysning – finns buskage)?	x		Samtliga gatutyper föreslås belysas kvällstid. Inga planskilda trafiklösningar finns i området. Det finns få trafikseparerade gator. Alternativa vägar finns i området och bebyggelse på båda sidor av gata med fönster i markplan.
2. Planläggs kvarter med korta avstånd, naturliga stråk och god genomströmning?	x		Genom området finns många alternativa vägar och gångstigar. Majoriteten av gatorna är sammankopplade för att undvika återvändsgränder.

3. Är området planlagt så att det är lätt att orientera sig med bra belysning och tydlig skyltning?	x	Gatorna i området har en tydlig hierarki som förenklar orienteringen i området. Samtliga gator i området ska vara belysta. I parken ska ett skyltprogram med till exempel kartor och vägvisare ytterligare öka tydligheten i miljön.
---	---	--

Resa och arbete

Forskning och statistik visar att kvinnor generellt sett arbetar närmare bostaden än vad män gör. Kvinnor nyttjar oftare den lokala kollektivtrafiken. Kvinnor och män gör lika många resor, men resemönstren skiljer sig åt. Det är vanligare att män reser längre sträckor och från punkt till punkt, medan kvinnor reser många korta sträckor med flera stopp på vägen. Det går oftast fortare att resa från punkt till punkt än kors och tvärs med många avbrott. Kvinnors och mäns arbetstider skiljer sig också åt i form av deltid eller oregelbundna tider. Såväl resrutter som tidtabeller är ofta formade efter mäns arbetstider, vanor och önskemål. (På väg – En resa i jämställdhet, Malmö kommun).

Fråga	Ja	Nej	Kommentar
4. Var arbetar kvinnor respektive män i kommunen?			<p>Män: 164 kommun, 10 landsting, 18 statlig förvaltning, 1139 näringslivet, 48 övrigt*.</p> <p>Kvinnor: 726 kommun, 45 landsting, 67 statlig förvaltning, 789 näringslivet, 95 övrigt*.</p>

5. Hur många män resp. kvinnor har sitt arbete inom kommunens gränser?			1011 män. 1271 kvinnor*.
6. Hur många män resp. kvinnor pendlar till annan ort utanför kommunens gränser för att arbeta?			1648 män. 1201 kvinnor*. Gnesta är en ort med många pendlare och därför är förbindelserna med kollektivtrafiken väldigt viktiga.
7. Finns det kollektivtrafik till den planerade stadsdelen?	x	x	Busshållplatser finns planerade för huvudgatan. Busslinje ** bör kunna förlängas till området. Under områdets uppbyggnad är det svårt att ordna kollektivtrafik till området.
8. Finns möjlighet att pendla till orten utanför kommunens gränser?	x		Tågstationen med pendeltåg till bl.a. Stockholm finns i ca 2 km från området. Det finns gång och cykelvägar till stationen av hög kvalitet, samt gott om cykelparkeringar (ska helst ha tak). Möjlighet finns att kombinera cykel med kollektivtrafik och därmed minska bilens användning. Bilparkeringar finns också, vilket i vissa fall kan vara det enda alternativet.

* Statistik från SCB, 2014.

Lek & fritid

Kvinnor och män både använder fritiden på olika sätt och fyller den med olika aktiviteter, därför är en mångfald av fritidsutbud är viktigt. Även pojkars respektive flickors intressen ska tillgodoses.

Fråga	Ja	Nej	Kommentar
9. Har stadsdelen ett balanserat utbud av fritidsanläggningar för både flickors och pojkars intressen, kvinnors och mäns önskemål?	x		Olika mötesplatser i form av torg och parker, samt utrymmen för lek, spel, motion och avkoppling finns planerade i området. Innehållet i dessa ska tillgodose alla olika grupper av människor.
10. Finns det tillgång till naturliga mötesplatser kvällstid?	x		Bollplanen och lekplatsen som planeras i området ska vara belyst kvällstid. Det kommer förhoppningsvis locka till sig boende kvällstid vilket kan skapa en känsla av trygghet. Parken i mitten av området är tänkt att "vila" kvällstid för att koncentrera människor till andra mötesplatser och gator.
11. Utformas skolgårdar, lek-, spel och rekreationsutrymmen med hänsyn till flickors och pojkars lika villkor och möjligheter?	x		Bollplanen kan användas för ett flertal olika aktiviteter som passar både tjejer och killar. Material och färg på möblemang och lekredskap måste kunna tolkas fritt och utan att signalera könstillhörighet.

Handel och service

En jämställd fysiska planering bör underlätta för föräldrar att dela på ansvaret för hem och barn t.ex. genom bostadsnära anslutning till service.

Fråga	Ja	Nej	Kommentar
12. Kan kommunen erbjuda bostadsnära tillgång till affärer och annan service?	x		I staden planeras flerbostadshus med verksamhetslokaler i bottenvåning. Stadsdelen ligger ca 2 km från Gnesta centrum med annan service, vilket kan nås med cykel.
13. Finns bostadsnära dagis och skolor?	x		En tomt för förskola (4000 m ²) är planerad. Det finns även plats reserverad för fler förskolor om området utökas.
14. Kan kommunen erbjuda olika sorters boende i varierande kostnadslägen?	x		Bebyggelsen ska tillgodose flera målgrupper. I området planeras för radhus, parhus, friliggande villor, samt flerbostadshus med en stor del hyresrätter.

Kulturmiljö och byggnadsminnen

Klass och kön är de identiteter som troligen har haft störst betydelse i uppbyggnaden av vårt gemensamma kulturarv. Kyrkor, statyer, fasader och stora byggnadsverk är ofta manliga monument med manliga förfäder som anstiftare och med män som beslutsfattare och initiativtagare. Även konst i våra offentliga rum reproducerar ibland förlegade könsroller. Män har traditionellt sett ofta avbildats utifrån en verklig person och i en kraftfull position medan kvinnor avbildats avklädda och anonyma. Reproduktioner av denna typ av könsroller kan påverka vår uppfattning av platser. Kulturarvet är en tillgång i samhällsbyggandet om både män och kvinnor från olika samhällsklasser har möjlighet att identifiera sig med det.

Fråga	Ja	Nej	Kommentar
15. Har stadsdelen en kulturmiljö som tar klass- och könsskillnader tillvara?		x	I området finns inga kulturmiljöer mer än grunden till en tidigare grindstuga. Boplatser?
16. Värnas kulturminnesområden med kvinnohistoriska värden?		x	I området finns inga bevarade kulturminnen.
17. Kan stadsdelen bidra till att lyfta fram kvinnors historik?	x		Exempelvis kan gator namnges efter kända kvinnor med koppling till Gnesta.